

ABC ZAWODOWEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (12)

Zawodowa odpowiedzialność cywilna komornika sądowego

Zgodnie z ustawą o komornikach sądowych, komornik sądowy to funkcjonariusz publiczny działający przy sądzie rejonowym. Mowa tu zatem o zawodzie, który można zaliczyć do tej samej grupy co zawód sędziego lub prokuratora. Odmiennością jest to, że w przeciwieństwie do sędziów i prokuratorów komornicy prowadzą kancelarię na własny rachunek, ale komornik nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej.

Komornik nie może prowadzić działalności gospodarczej i jest to zakaz ustawy.

Przy wykonywaniu swoich zadań komornik kieruje się dobrem wymiaru sprawiedliwości oraz interesem publicznym. Jest więc organem władzy publicznej w zakresie wykonywania czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym.

Czynności podstawowe i dodatkowe komornik wykonuje zawsze na podstawie zapisów ustaw. Czynności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym oraz inne ustawowe zadania wykonuje osobiście.

Kim jest komornik

Komornik sądowy to funkcjonariusz publiczny, niebędący urzędnikiem państwowym, działający przy sądzie rejonowym, zajmujący się wykonywaniem rozstrzygnięć o rozszczeniu cywilnych w drodze przymusu egzekucyjnego.

Obok tych podstawowych zadań wykonuje także inne czynności przekazane mu na podstawie odrębnych przepisów, m.in. przeprowadza spis inwentarza i sporządza na zarządzenie sądu lub prokuratora protokoły stanu faktycznego przed wszczęciem procesu sądowego lub przed wydaniem orzeczenia. Dotyczy to często np. spisu masy spadkowej, także na życzenie stron spadkowych.

Podstawą prawną wykonywania zawodu komornika od 1 stycznia 2019 r. jest ustawa z 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 121 tekst jednolity) i ustawa z 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2018 r., poz. 770).

Komornicy wykonują swoje czynności w sposób przewidziany przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego oraz ustawę o komornikach sądowych i egzekucji, pod nadzorem prezesa właściwego miejscowo sądu rejonowego. Przy wykonywaniu swoich czynności zawodowych są niezawisli i podlegają tylko ustawom, orzeczeniom sądowym oraz przesowemu sądowi rejonowego, przy którym działają.

Komornik sądowy jest powoływany i odwoływany przez ministra sprawiedliwości na wniosek zainteresowanego, złożony za pośrednictwem prezesa sądu apelacyjnego, w okręgu którego kandydat zamierza wykonywać swoje czynności.

Przed powołaniem minister sprawiedliwości ma obowiązek zasięgnąć opinii samorządu komorniczego o zainteresowanym. Powoływana na komornika oso-

Komornicy prowadzą licytacje komornicze, na których są sprzedawane zajęte składniki majątku dłużnika. I właśnie licytacja zajętego majątku – zwłaszcza jego wycena – budzą najwięcej kontrowersji społecznych, ale także żądań odszkodowawczych od ubezpieczycieli.

ba musi spełnić określone prawem wymogi, m.in.: posiadać obywatelstwo polskie, być prawnikiem (minimum magister prawa), odbyć aplikację komorniczą i zdać egzamin, mieć minimum 28 lat i pracować w charakterze asesora komorniczego przez co najmniej dwa lata.

Chodzi o to, aby komornik posiadał już staż prawniczy, nabył pewne doświadczenie zawodowe i życiowe niezbędne przy wykonywaniu tego zawodu.

Po wyegzekwowaniu należności komornik ma obowiązek przekazać je w terminie czterech dni uprawnionemu (w imieniu którego wykonuje czynności), a jeżeli dopuści do opóźnienia, jest zobowiązany zapłacić uprawnionemu odsetki od kwot otrzymanych i nierozliczonych w tym terminie.

Komornik ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu czynności, dlatego też ma obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody.

Działalność i odpowiedzialność komornika sądowego

Jak się przekonujemy w praktyce, jest to zawód (urząd) bardzo potrzebny. Gdy wierzycielowi (osobie fizycznej lub innemu podmiotowi) nie udaje się wyegzekwować zapłaty od dłużnika, sprawa trafia do sądu, a następnie najczęściej na drogę postępowania komorniczego w celu wyegzekwowania wyroku.

W takim wypadku przymusową egzekucją długu zajmuje się gwarant wykonalności wyroku sądowego, czyli właśnie komornik sądowy. I jest to w zasadzie jedyna legalna droga egzekwowania orzeczeń sądowych.

Trzeba także podkreślić, że postępowanie komornicze może rozpocząć się dopiero wtedy, kiedy dłużnik, pomimo wydania tytułu wykonawczego przez sąd, nie spłaca zadłużenia orzeczonego wyrokiem. Zawsze o tym, czy skierować sprawę do komornika, decyduje wierzyciel i on później jest decydemtem postępowania komornika.

Aby komornik rozpoczął egzekucję, wierzyciel musi złożyć stosowny wniosek o wszczęcie takiego postępowania do komornika tego rewiru, w którym zamieszkuje dłużnik (nie wierzyciel).

Komornik sądowy w celu wyegzekwowania długu ma prawo prowadzić egzekucję z: nieruchomości, ruchomości, innych praw majątkowych, z rachunków bankowych, wynagrodzeń za pracę oraz świadczeń rentowo-emerytalnych. Aby wykonać wyrok sądowy i zająć składniki majątku, komornik ma prawo stosować określone prawem środki przymusu, w tym korzystając z asysty policji przy prowadzeniu czynności egzekucyjnych.

Komornicy prowadzą także licytacje komornicze, na których są sprzedawane (spieniężane) zajęte składniki majątku dłużnika. Obwieszczenia komorników

o licytacjach są zamieszczane w serwisie internetowym Krajowej Rady Komorniczej. I właśnie licytacja zajętego majątku – zwłaszcza jego wycena – budzą najwięcej kontrowersji społecznych, ale także żądań odszkodowawczych od ubezpieczycieli.

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej komornika sądowego

Dlatego ustawodawca wymaga, aby każdy komornik i asesor komorniczy posiadali obowiązkowe ubezpieczenie zawodowej odpowiedzialności cywilnej. Obowiązek ten wynika z art. 37 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych (Dz.U. z 2020 r., poz. 121 tekst jednolity).

W artykule tym zawarte jest, że: każdy komornik jest obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą zostać wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności określonych w art. 3 ustawy określającym zadania komornika, w tym czynności wykonywanych jako zastępca innego komornika, a w przypadku gdy zatrudnia pracowników, również do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody, które mogą zostać wyrządzone ich działaniem lub zaniechaniem w związku z wykonywaniem tych czynności, jak również za działania lub zaniechania wyznaczonych asesorów lub wyznaczenie zastępcy w razie

usprawiedliwionej nieobecności komornika.

Prezes właściwego sądu rejonowego kontroluje spełnienie obowiązku, o którym mowa powyżej, w ramach kontroli ustawowej kancelarii i w ramach bieżącego nadzoru.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia komorników sądowych określa rozporządzenie ministra finansów z 25 czerwca 2019 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej komorników sądowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1321). Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna komorników sądowych za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z ich działalnością egzekucyjną.

W przypadku gdy komornik zatrudnia pracowników, ubezpieczeniem OC objęta jest również odpowiedzialność cywilna komornika za szkody, które mogą zostać wyrządzone w związku z postępowaniem egzekucyjnym, także poprzez działanie lub zaniechanie jego pracowników.

Minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC, w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, w odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutki są objęte umową ubezpieczenia OC komornika, wynosi równowartość w złotych 100 tys. euro.

Ubezpieczenie OC komornika nie obejmuje – podobnie jak w innych ubezpieczeniach obowiązkowych – szkód wobec rodziny, osób bliskich i pracowników oraz powstałych po odwołaniu komornika, a także powstałych w okresie stanu wojny i podobnych aktów.

Dobre przygotowanie przez dystrybutora Alwisa omawianego ubezpieczenia wymaga od niego szerokiej wiedzy o działalności komorniczej w Polsce, organizacji służb komorniczych i podstawowych działaniach komorników. Stąd szersze przedstawienie tych zagadnień w niniejszym materiale.

Chcę podkreślić, że samo ubezpieczenie nie jest zbyt skomplikowane, ale wymaga ogólna do rozpoznania potrzeb klienta jest niezbędna, by rozmawiać merytorycznie o tym ubezpieczeniu. Oczywiście istnieje także możliwość zawarcia – a wcześniej zaproponowania – ubezpieczenia nadwyżkowego, bo minimalna suma gwarancyjna jest niska, oraz innych ubezpieczeń majątkowych związanych np. z prowadzeniem kancelarii komorniczej, ubezpieczeniem pracowników itd.

dr Stanisław Kuta
doradca zarządu
Alwis & Secura

